2. పరివర్తన

పాఠంలోకి ప్రవేశించే ముందు:

వృక్షోరక్షతి రక్షితః అనగా చెట్టును మనం కాపాడితే అది మనల్ని కాపాడుతుంది అని అర్థం.
చెట్టు విలువ తెలుసా?

- మానవాళి మనుగడకు అవసరమైన సంపదలలో వృక్షములు ముఖ్యమైనవి. వృక్షరక్షణ ఆవశ్యకతను శ్రీ గండూరి లక్ష్మీనారాయణ గారు ఈ పాఠంలో ఎలా వర్ణించారో తెలుసుకుందాం.
- మానవాళి మనుగడకే తలమానికమైన ఇట్టి వృక్షం నేడు ఎలాంటి దుస్థితిలో ఉందో సానుభూతి హృదయంతో చూద్దామా!

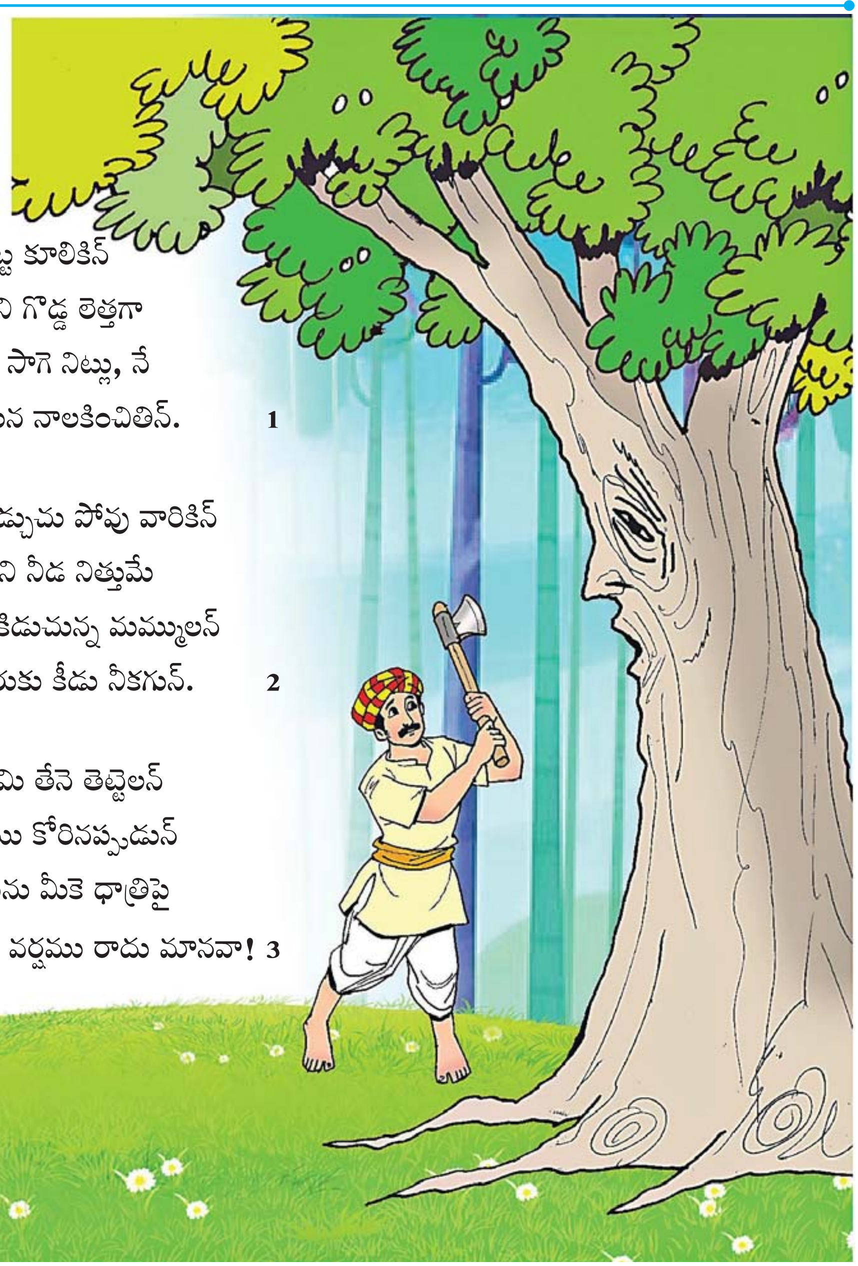

ఏ నొక నాడరణ్యమున కేగితి కట్టెలు గొట్ట కూలికిన్
సానువులోన నున్న నొక సాలమునుం గని గొడ్డ లెత్తగా
హీన గళంబుచే నను మహీరుహ మడ్గగ సాగె నిట్లు, నే
నా నగ మాడు మాటలు కడబ్బుర పాటున నాలకించితిన్. 1

మలమల యెండ వేడిమికి మాడుచు నడ్చుచు పోవు వారికిన్
నిలబడి దారు లందునను నిత్యము చల్లని నీడ నిత్తుమే
విలువగు ప్రాణవాయువును పేర్మిని మీ కిడుచున్న మమ్ములన్
కలియుగ మానవా! తగదు ఖండన జేయకు కీడు నీకగున్. 2

తీయని పండ్లు కాయలతి తీయని మేలిమి తేనె తెట్టెలన్
కాయము గాయమైన వెనుకాడక నిత్తుము కోరినప్పుడున్
న్యాయమ! చంప వచ్చితివి నష్టము కల్గును మీకె ధాత్రిపై
తోయము నిచ్చు మేఘములు తూలును వర్షము రాదు మానవా! 3

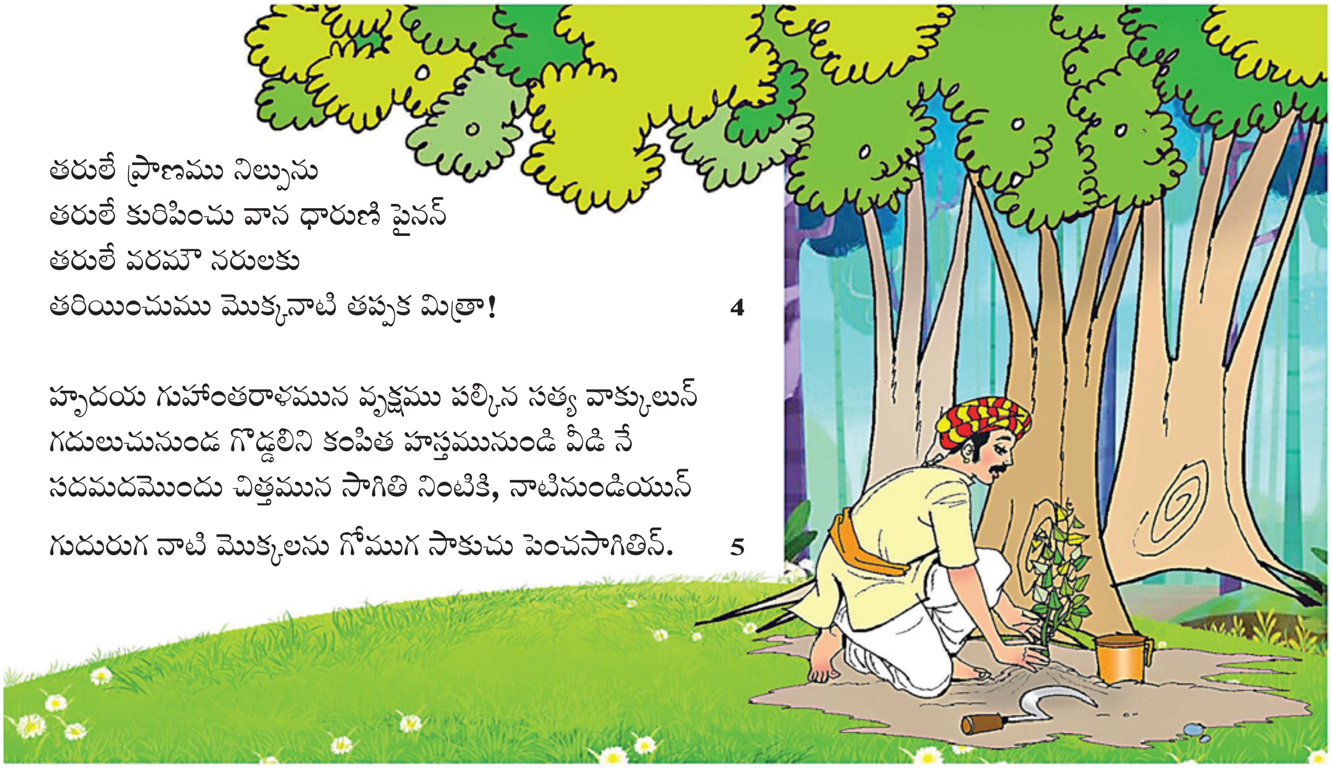

తరులే ప్రాణము నిల్పును
తరులే కురిపించు వాన ధారుణి పైనన్
తరులే వరమౌ నరులకు
తరియించుము మొక్కనాటి తప్పక మిత్రా! 4

హృదయ గుహాంతరాళమున వృక్షము పల్కిన సత్య వాక్కులున్
గదులుచునుండ గొడ్డలిని కంపిత హస్తమునుండి వీడి నే
సదమదమొందు చిత్తమున సాగితి నింటికి, నాటినుండియున్
గుదురుగ నాటి మొక్కలను గోముగ సాకుచు పెంచసాగితిన్. 5

I. వినండి-సంభాషించండి.

1. మీకు తెలిసిన కొన్ని చెట్ల పేర్లు.
2. పరివర్తన అంటే ఏమిటి?
3. చెట్ల నుండి మనకు లభించే వాయువు ఏది?

II. చదవండి-ఆలోచించండి-రాయండి.

పదజాలం పెంపొందించుకుందాం-భావాలు నేర్చుకుందాం.

1. ఏగితి = వెళ్ళితి; సానువు = అడవి; సాలము = వృక్షము; గళము = గొంతు; మహీరుహము = చెట్టు/వృక్షము; నగము = వృక్షము; అబ్బురము = ఆశ్చర్యము

   నేను ఒకనాడు కట్టెలు కొట్టుటకై అరణ్యమునకు వెళ్ళితిని. అచ్చట ఒక వృక్షమును చూచి గొడ్డలిని ఎత్తగా అది నీరసించిన కంఠముతో నన్ను ఇట్లు అడగసాగెను. నేను ఆశ్చర్యపడుచు దాని మాటలు వినుచుంటిని.

2. పేర్మిని = ప్రేమతో; ఖండన = కొట్టి వేయుట; తగదు = మంచిదికాదు; కీడు = అపకారము/చెడు

   ఎండలకు మలమల మాడుచు దారులలో నడుచుచు పోవు వారికి మేము నిలిచి చల్లని నీడనిచ్చెదము. మీకు ప్రేమతో ప్రాణవాయువును (ఆక్సిజన్‌ను) అందించెదము. కావున మమ్ము నరుకుట తగదు. మీకు కీడు జరుగును.

3. మేలిమి = శ్రేష్ఠమైన; కాయము = శరీరము; తోయము = నీరు; ధాత్రి = భూమి.

   మా శరీరములు గాయమైనా మీరు కోరినపుడల్లా తీయని పండ్లు, కాయలు, మేలిమి తేనె తెట్టెలను వెనుకాడక ఇచ్చెదము. మమ్ములను చంపుటకై వచ్చుట న్యాయమా. మీకే నష్టము కలుగును. వర్షమునిచ్చు మేఘములు తొలగిపోవును. వర్షము కురియదు.

4. తరులు = చెట్లు, వృక్షములు; ధారుణి = భూమి; నరులు = మానవులు

   వృక్షములే ప్రాణములను నిలుపునవి. వృక్షములే భూమిపై వర్షమును కురిపించును. తరులే నరులకు వరము కావున మొక్కలను నాటుము.

5. కంపిత = వణుకుచున్న; హృదయ గుహ + అంతరాళమున = మనస్సు అనెడు గుహ మధ్య భాగములో; హస్తము = చెయ్యి; వాక్కు = మాట; గోముగ = ప్రేమతో

వృక్షము పలికిన వాక్కులు మనస్సున మెదలుచుండగా కంపించుచున్న చేతులతో గొడ్డలిని వదిలివేసితిని. నాటి నుండి కుదురుగ మొక్కలను నాటి, ప్రేమతో పెంచసాగితిని.

III. కృత్యము: కింది పద్యాలను చదివి సూచనానుసారం కృత్యాలు చేయండి.

అ. (i) వరుసక్రమంలో రాయండి.

1. తగదు ఖండన సేయకు
2. నిత్యము చల్లని నీడ నిత్తుము
3. హీనగళంబుచే నను మహీరుహ మడ్డగసాగె
4. ఏనొకనాడరణ్యమునకేగితి

(ii) కింది పదాలను తగిన అర్థాలతో జతపరచండి.

'క' వర్గము	'చ' వర్గము
1. పేర్మి	అ) చెట్టు
2. సాలము	ఆ) శరీరము
	ఇ) ప్రేమ

(1, 2 పద్యాలు)

ఆ. స్వీయ స్పందన:-

చెట్టు వలన ఏయే ఉపయోగాలున్నాయో మీ సొంత మాటల్లో వ్యక్తీకరించండి.

IV. వినండి-చర్చించండి-రాయండి.

అ. జవాబు రాయండి.

1. చెట్టు చల్లని నీడను ఎవరికి ఇచ్చును?
2. చెట్లకు గాయములైనా అవి మనకు ఏమి ఇస్తున్నాయి?
3. వృక్షము పలికిన మాటలు విన్న కవిలో వచ్చిన మార్పు ఏమి?

ఆ. కింది ఖాళీలను సరియైన పదాలతో పూరించుము.

(మేఘములు, సాలము, ప్రాణము, పేర్మిని)

1. సానువులోన నున్న నొక ________________ నుం గని.
2. ప్రాణవాయువును ________________ మీ కిడుచున్న మమ్ములన్.
3. తోయము నిచ్చు ________________ తూలును వర్షము రాదు.
4. తరులే ________________ నిల్పును.

ఇ. తప్పొప్పులను రాయండి.

1. తగదు దండన జేయకు కీడు మీకగున్. ( )
2. విరులే కురిపించు వాన ధారుణి పైనన్. ( )
3. చంప వచ్చితిని నష్టము కల్గును మీకె. ( )

ఈ. కింది చిత్రం ఆధారంగా చెట్టు భాగాలు ఉపయోగాలు రాయండి.

చెట్టు

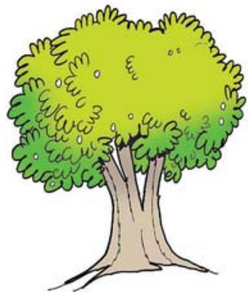

భాగాలు	ఉపయోగాలు

V. స్వీయ వ్యక్తీకరణ

1. కవి మరియు చెట్టు మధ్య జరిగిన సంభాషణను మీ సొంతమాటల్లో రాయండి.
2. 'తరులే నరులకు వరము' అని ఎలా చెప్పగలవో నీ సొంతవాక్యాల్లో రాయుము.

VI. భాషావగాహన.

అ. వచనము మార్చి రాయండి.

1. చెట్టు =
2. అరణ్యములు =
3. పండు =
4. గొడ్డలి =

ఆ. గీతగీసిన ప్రత్యయాలు ఏ విభక్తులో రాయండి.

1. అనగ మూడు మాటలు –
2. ప్రాణవాయువును పేర్మిని మీ కిడుచున్న –

ఇ. గీత గీసిన పదాలు ఏ భాషాభాగానికి చెందినవో రాయండి.

1. కట్టెలు గొట్ట కూలికిన్
2. నిత్యము చల్లని నీడ నిత్తుమే

ఈ. కింది పదాలకు పాఠ్యభాగంలోని సరియగు వ్యతిరేక పదాలను వెదికి రాయండి.

1. అన్యాయము x
2. లాభము x
3. శాపము x
4. అసత్యము x
5. మేలు x
6. చల్లని x

ఉ. కలిపి రాయండి.

1. మీకు + ఇడుచున్న =
2. గాయము + ఐన =
3. గుహా + అంతరాళము =
4. ముదము + ఒందు =

VII. సృజనాత్మకత

1. వివిధ రకాల చెట్ల పేర్లను రాయండి.

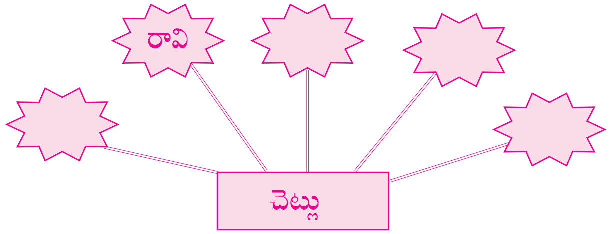

2. "చెట్లు నిస్వార్థ జీవులు" వివరించండి.
3. వివిధ ఔషధ మొక్కల పేర్లను సేకరించి పట్టికను తయారుచేయండి.
4. మొక్క యొక్క విత్తనం నుండి వృక్షం యొక్క పెరుగుదల క్రమంను సూచించే చిత్రాలను గీయండి.

VIII. లేఖన నైపుణ్యాలు: వ్యాస రచన (ఆత్మకథ)

కింది అంశాల ఆధారంగా **"వృక్షో రక్షతి రక్షితః"** అను విషయం మీద మీ పాఠశాలలో జరుగు వ్యాసరచన పోటీల్లో పాల్గొనుటకు చెట్టు ఆత్మకథ రాయండి. వ్యాసం తయారుచేయుము.

అంశాలు:

చెట్లు
↓
ఉపయోగాలు
↓
మనల్ని ఏ విధంగా రక్షిస్తాయి
↓
మనం వాటిని ఏ విధంగా కాపాడాలి

చెట్లు ప్రగతికి మెట్లు

జట్టుపని:

సమాచార ప్రసార సాంకేతిక పరిజ్ఞానము (ICT):-

- కంప్యూటర్ సాఫ్ట్‌వేర్‌ల సహాయంతో సులభంగా స్లైడ్‌షో తయారు చేయవచ్చు.
- ఈ స్లైడ్ షోతో వీక్షకులను ఆకట్టుకొనే విధంగా ప్రజంటేషన్ చేయవచ్చు.
- శ్రుతం కన్నా దృశ్యం మనస్సున బాగా నిలుస్తుంది. అందుకే పిక్చర్ 'స్పీక్స్ వాల్యూమ్స్' అంటారు. ఒక దాని తరువాత ఒకటిగా ఆకర్షణీయము, విషయానుగుణము అయిన స్లైడ్స్‌ను ప్రదర్శిస్తూ తగిన విధంగా వివరించడాన్ని విజువల్ ప్రజంటేషన్ అంటారు.

ఇప్పుడు మీరు మీ ఉపాధ్యాయులు మరియు పెద్దల సహాయంతో **"వృక్షాల ఆవశ్యకత"** గురించి చిత్రాలు, వీడియోలతో కూడిన ఒక చక్కని స్లైడ్‌షో ప్రజంటేషన్ తయారుచేయండి. దానిని మీ పాఠశాలలో మరియు పరిసరాలలో ప్రదర్శించండి. జనజాగృతిని కల్గించండి.

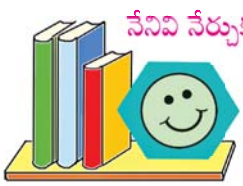

నేనివి నేర్చుకున్నా:

వి.నూ: వివిధ రకాల ఆకులను సేకరించి మీ నోటు పుస్తకాలలో అంటించండి.

95H2SH